

**Vlaams
Materialenprogramma**

**Stand van zaken cluster
Duurzame chemie en kunststoffen
in een continue kringloop –
april 2016**

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

1 DUURZAME CHEMIE EN KUNSTSTOFFEN IN EEN CONTINUE KRINGLOOP

TREKKER: ESSENSCIA, BELGISCHE FEDERATIE VAN DE CHEMISCHE INDUSTRIE EN LIFE SCIENCES

INLEIDING

Chemische processen die minder grondstof consumeren. Biomassa als 'groene' grondstof voor de chemie. Het sluiten van kunststoffenkringlopen met aangepast productdesign. Betere selectieve inzameling van afvalstromen. En een versterkte afzetmarkt van recyclaten. Ambitie genoeg in het Vlaams Materialenprogramma.

AMBITIES EN REALISATIES

In 2015-2016 wordt er gewerkt aan 5 acties:

- Identificeren en proberen wegwerken van wettelijke barrières bij het sluiten van kunststofkringlopen
- Onderzoek naar het potentieel voor recyclage van vezelversterkte thermoharders met analyse van de marktstudie
- Samenwerking en kennisuitwisseling tussen ontwerpers, producenten en recycleurs in de kunststofsector stimuleren
- Valorisatie en uitwisseling van nevenstromen stimuleren (Symbiose)
- Internationaal kwaliteitslabel voor gerecycleerde kunststof ontwikkelen en promoten

We bespreken deze 5 thema's en hun bijbehorende actiepunten hieronder.

1.1 WEGWERKEN VAN WETTELIJKE BARRIÈRES BIJ HET SLUITEN VAN KUNSTSTOFKRINGLOPEN

Er zijn verschillende pistes die we evalueren om te komen tot een werkbare interpretatie van REACH (Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals) voor kunststoffenrecyclage. SuMMa bracht de obstakels van de REACH-wetgeving voor de recyclage van kunststoffen gedetailleerd in kaart. Mogelijke oplossingspistes kunnen zijn:

- het definiëren van eindtoepassingen zonder blootstelling naar mens en milieu waarbij SVHC's (Substance of Very High Concern) wel worden toegelaten;
- het granuleren en verwerken op één locatie;
- materiaalpaspoorten.

Essencia wil toewerken naar een mogelijke 'code of conduct' rond REACH en kunststoffenrecyclage.

1.2 ONDERZOEK NAAR HET POTENTIEEL VOOR RECYCLAGE VAN VEZELVERSTERKTE THERMOHARDERS MET ANALYSE VAN DE MARKSTUDIE

Vezelversterkte composieten winnen aan populariteit. Ze worden onder andere gebruikt in voertuigen, in de bouw en in de behuizing van machines. Hun grote voordeel is dat ze licht zijn en een brandstofbesparing opleveren.

Vooraf voor vezelversterkte thermoharders zijn er vandaag amper hoogwaardige verwerkingsmogelijkheden in de eindelevensfase. Dure materialen, zoals Kevlar, worden wel gerecycleerd. Maar glasvezels bijvoorbeeld zijn goedkoop en economisch (nog) niet de moeite waard om te recycleren.

Kunnen we in Vlaanderen investeren in hergebruik en recyclage van thermoharders? Momenteel weten we nog te weinig: wat is de aanwezige kennis over recuperatie van thermoharders? Wat zijn de huidige en toekomstige beschikbare volumes? Wat zijn de verwerkingskosten? Welke mogelijke afzetmarkten zijn er voor recyclaten? En hoe doen onze buurlanden het? Er is duidelijk nood aan een potentieelinschatting en een marktonderzoek. Het onderzoeksconsortium van VITO, VKC-Centexbel en Sirris onderzoekt het potentieel en de marktsituatie. De oplevering van het onderzoek wordt voorzien voor mei 2016. Op basis van de resultaten ervan worden aanbevelingen geformuleerd.

1.3 SAMENWERKING EN KENNISUITWISSELING TUSSEN ONTWERPERS, PRODUCENTEN EN RECYCLEURS IN DE KUNSTSTOFSECTOR STIMULEREN

Ontwerpers, producenten, verwerkers en inzamelaars binnen de waardeketen van kunststofproducten hebben niet altijd inzicht in elkaars noden. Zo wordt bij de ontwikkeling van producten nog niet voldoende rekening gehouden met herstel, hergebruik en recyclage. We dragen bij door kennisuitwisselingsmomenten te organiseren.

Het Vlaams Materialenprogramma organiseerde op 5 februari 2015 een workshop rond Duurzaam Design in de kunststofsector. Kennisuitwisseling tussen deelnemers over de ganse waardeketen, boeiende praktijkvoorbeelden en een bezoek aan Tupperware gaven de deelnemers – alsook de organisatoren – heel wat inspiratie.

Bovendien wordt er ook concreet gewerkt aan de uitwisseling van reststromen tussen bedrijven. In de praktijk gaat het om twee projecten: Symbiose (zie 1.4) en CORE.

CORE is een project van FEBEM, Federplast, VKC en Centexbel en slaat een brug tussen de kunststofverwerkende sector en de textielindustrie. Het wil gebruik van gerecycleerde kunststoffen in textiel en van gerecycleerd synthetisch textielafval in de kunststofverwerking bevorderen. Zo wordt afval van de ene sector een waardevolle grondstof voor de andere.

Het CORE-project is officieel afgelopen, maar de informele structuur blijft bestaan. FEBEM neemt het initiatief om elk kwartaal de leden samen te brengen. CORE zal eventueel ook uitgebreid worden naar de andere gewesten. FEBEM zal hiervoor de banden aanspannen met BIM (Brussels Instituut voor Milieubeheer) en OWD (Office wallon des déchets). FEBEM en FEDERPLAST contacteren eveneens VLEVA om een samenwerking op Europees niveau te bespreken.

1.4 VALORISATIE EN UITWISSELING VAN NEVENSTROMEN STIMULEREN (SYMBIOSE)

Symbiose is een initiatief van FEBEM, OVAM, FISCH en VITO. Het platform, werd 3 jaar gesubsidieerd vanuit Het Nieuw Industrieel Beleid van Agentschap Ondernemen. Vanuit haar werking werd een uitgebreide databank met zo'n 1900 materialen opgesteld. De workshops met bedrijven en individuele bedrijfsbezoeken die het symbioseteam (FISCH, Febem, VITO en OVAM) organiseerde, hebben tot 11 concrete matches geleid. De economische meerwaarde hiervan wordt ingeschat op 798 000 euro per jaar. Bovendien bevat de databank het potentieel voor bijkomende matches met een economische meerwaarde van 2 à 3 miljoen euro. Op 17 november 2015 organiseerde het Symbiose team een slotevent voor meer dan 80 deelnemers uit industrie, kennisinstellingen en overheid, de resultaten zijn terug te vinden op www.smartsymbiose.be. Het potentieel is duidelijk, nu is het kwestie van de juiste industriële partners en financiële middelen te vinden voor een vervolg.

1.5 INTERNATIONAAL KWALITEITSLABEL VOOR GERECYCLEERDE KUNSTSTOF ONTWIKKELEN EN PROMOTEN

Producenten zijn vaak nog terughoudend om recyclaten in te zetten in hun productieproces. Daarom streven we naar kwaliteitsverbetering, maar dat is niet genoeg. Een kwaliteitsgarantie, eventueel met een kwaliteitslabel, moet zorgen voor vertrouwen.

Bovendien moet een kwaliteitslabel zoveel mogelijk federaal en Europees verankerd worden en in lijn liggen met de Europese End-of-Waste ontwerpcriteria. Deze dienen als basis, maar er moet ook worden nagegaan of deze criteria – die voornamelijk gaan over herkomst en samenstelling – de gevraagde kwaliteitsgarantie kunnen bieden. Indien nodig voeren we een kwaliteitslabel voor recyclaten in.

De FOD Leefmilieu voert momenteel (en tot mei 2016) een studie uit over het opzetten van een wettelijk kader voor de certificering en definiëring van 'recycled content', waarbij het Vlaamse QA-CER en het Europese EuCertPlast worden geëvalueerd. Niet om wettelijke doelstellingen op te leggen, maar om een berekeningsmethodologie vast te leggen. Die zou worden gebruikt in het duurzaam aankoopbeleid van de overheid.

De OVAM zal daarenboven in 2016 een marktonderzoek voeren naar de potentiële afzetmarkt van gerecycleerde kunststoffen en hoogwaardige toepassingen. Als sluitstuk van deze studie willen we een concrete case uitwerken waarbij we op een gestructureerde manier zoeken naar recyclaat dat geschikt is voor een gekozen product, en onderzoeken in welke mate deze kan ingezet worden in het product.